

Two-Gun Cohen – Cohen cel cu două pistoale

De Tiberiu Ezri și Ian Wise

[Wikipedia](#)

Câteodată mă gândesc: Oare ce sunt mai multe, lacunele din cultura mea generală sau informațiile necunoscute de mine pe care le pot acumula de pe internet? Cred că matematic cele două trebuie să fie egale, deși mă îndoiesc de capacitatea creierului de a fi în stare să acumuleze toate informațiile de pe internet. Așa mi-a ajuns pe computer un articol despre un subiect total necunoscut mie, trimis de co-autorul meu la acest articol, cuscrul meu scoțian, Ian Wise.

În viața mea nu auzisem de *Two-Gun Cohen* – Cohen cel cu două pistoale, aventurier, hoț de buzunare, general, om de afaceri, cu un rol politic în China și chiar în istoria Israelului. Am fost cucerit de povestea miraculoasă, dar adevărată a singurului evreu și poate a singurului om venit din Occident, care a devenit general în armata chineză. Se pare că el a fost acela care a determinat ca China să se abțină de la vot și să nu voteze împotriva recunoașterii statului Israel la alegerile la Națiunilor Unite (UN), în 1947. Declarația independenței Israelului a avut loc un an mai târziu, în 1948.

Moishe Abraham Mialczyn s-a născut în Polonia în 1887. Doi ani mai târziu, familia lui a emigrat la Londra, unde numele i-a fost schimbat în Morris Abraham Cohen. Ca și copil, cunoscut în cartier ca "Moîșa sau Moîșe cel gras", era atras mai mult de box decât de studii. La nouă ani, a câștigat primul lui meci de box, dar a terminat meciul cu nasul spart. Lucrând la un geamgiu, Moîșe obișnuia nopțile să spargă geamuri, pe care a doua zi stăpânul lui le repara. Așa își câștiga bănuții. La vârsta de 13 ani, a fost prins cu hoție de buzunare și trimis la o școală de reeducare. După trei ani, tatăl lui Moîșe l-a trimis în Canada, sperând să revină în făgașul normal acolo. Băiatul s-a specializat în jocuri de noroc și a învățat să folosească armele de foc, ceea ce i-a fost de folos mulți ani mai târziu. Deci "meseriile" pe care le-a învățat nu promiteau lui Moîșe un viitor prea strălucit. După ce a câștigat ceva bani la jocuri de noroc, s-a mutat în orașul canadian Edmonton, unde, un timp, ca fost agent imobiliar.

La Edmonton a cunoscut comunitatea chineză și a simțit că există o afinitate între chinezi și evrei, două popoare vechi, care au fost persecutate de multe ori. Mulțumită practicării boxului, Moîșe era puternic și asta l-a ajutat de câteva ori să iasă în apărarea unor bătrâni chinezi atacați de bandiți. Unul dintre cei pe care i-a apărat a fost Dr. Sun Yat Sen, care a devenit mai târziu primul președinte al Republicii Chineze și care vizita Canada cu scopul de a aduna fonduri pentru viitorul stat chinez.

Dr. Sun Yat Sen [Wikipedia](#)

Sun l-a angajat pe Moishe să fie garda lui personală în timpul vizitei lui în Canada, având în considerare că regimul corupt al dinastiei Manchu-Qing,

care domina în China la începutul secolului XX, pusese un premiu de un milion de dolari pe capul lui. Sun l-a însărcinat pe Moishe să se ocupe și de procurarea armelor pentru rebelii chinezi, arme care ajungeau în China ascunse în mașini de cusut. Moise a devenit implicat în politica locală, ca reprezentant al minorității chineze, căreia i-a ajutat să-și îmbunătățească situația politică și economică și, în același timp, și-a întărit poziția de om de afaceri și politician. În 1911, revoluționarii lui Sun Yat Sen din China au reușit să răstoarne guvernul corupt Manchu.

În 1914, la izbucnirea Primului Război Mondial, Moishe a fost recrutat în armata Canadei, iar după război s-a întors la Edmonton și a fost sărbătorit ca un erou.

În 1922 Moishe a fost invitat de către Sun să vină în China pentru a fi *bodyguardul* lui și achizitorul lui de arme. I s-a dat și un nume chinezesc: *Ma Kun*. Între cei doi s-a legat o prietenie adevărată, bazată pe o sinceră apreciere reciprocă. Oriunde călătorea Sun, mergea cu el și Moise. Într-un atac armat, Moise a fost rănit la mână, după care a ajuns la concluzia că două pistoale folosite în același timp pot fi mai efective decât unul, și de acolo i-a rămas numele de "*Two-Gun Cohen*" – Cohen cel cu două pistoale. Un adevărat cowboy evreu!

În 1925 Sun Yat Sen a murit. Moishe a mărturisit prietenilor că în viața lui a plâns doar de două ori, o dată la moartea tatălui său și a doua oară la moartea lui Sun. Pe patul de moarte, Sun i-a dat o scrisoare în care afirma că poporul chinez nu îi va prizoni niciodată pe evrei și că el, Sun, a admirat mișcarea sionistă, ca pe una dintre cele mai îndreptățite mișcări, prin faptul că ea sprijină crearea unui cămin pentru evrei în cadrul națiunilor lumii. Moishe a rămas în China ca și consilier militar pentru succesorul lui Sun, Chiang Kai Shek, iar în 1928, când împlinise 41 de ani, parlamentul chinez l-a ridicat la rangul de general, asigurându-i o pensie pe viață.

El a aderat comunității evreiești din Shanghai, formată în majoritate din evrei ruși, care în 1917 se refugiaseră din Rusia revoluționară comunistă.

Au urmat ani grei pentru China și chinezi, în care armata imperială japoneză necruțătoare a ucis milioane de chinezi, invadând Mancuria,

Nanking și Hong Kong. Moişhe a reușit să-i scoată din China pe rudele lui Sun, dar el a rămas în China în serviciul lui Chiang Kai Shek.

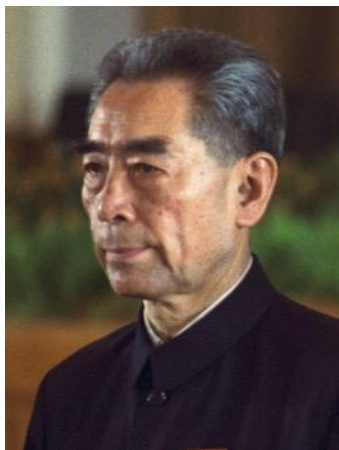

Chiang Kai Shek [Wikipedia](#)

Moişhe a fost arestat de japonezi în 1941 și a petrecut doi ani de groază în lagărul de prizonieri Stanley, pierzând din greutate aproape 30 de kilograme. Spre norocul lui, în 1943 a fost eliberat prin intermediul Crucii Roșii, într-un schimb de prizonieri. Repatriat în Canada, Moişhe a făcut parte din delegația Chinei la înființarea în 1945 a Organizației Națiunilor Unite. În 1947 a aflat că statul chinez voia să voteze la Națiunile Unite împotriva creării Statului Evreu. L-a contactat imediat pe generalul Wu Tieching, reprezentantul Chinei la Națiunile Unite, arătându-i scrisoarea în care Sun își exprima sprijinul pentru mișcarea sionistă și poporul evreu. Astfel l-a convins pe Wu să voteze prin abținere și nu împotriva înființării statului evreu.

Așa a contribuit Moişhe Cohen la înființarea Statului Israel! El dorea să se înroleze în noua armată israeliană, dar spre dezamăgirea lui, i s-a spus că Israelul nu recrutează persoane care au trecut de vârsta de 60 de ani. În 1948, Moişhe avea 61 de ani.

Dar Moişhe Cohen a continuat să sprijine Israelul, mai ales prin relațiile lui cu China. Ben Gurion l-a rugat să intervină pe lângă guvernul chinez ca să sisteze exportul de explozive teroriștilor palestinieni. Aceste mici bombe

sub formă de discuri inocente, erau ridicate pe străzi de copii și explodau în mâna lor. Moishe s-a întâlnit la Geneva cu vechiul lui prieten, Zhou Enlai (în România îl știam sub numele de Ciu Enlai), devenit prim ministru al Chinei și i-a arătat și lui scrisoarea care a primit-o de la Sun. Imediat după aceea, exploziile au încetat.

Zhou Enlai [Wikipedia](#)

Moishe s-a mutat la Manchester unde lucra ca reprezentant al Chinei la concernul Rolls-Royce, care exporta piese de schimb unor avioane chinezești. El a fost printre puținii occidentali cărora li s-a permis să viziteze și China comunistă și Taiwanul. A continuat să primească pensie de la guvernul chinez și în 1966 a fost singurul occidental invitat și care a apărut pe tribuna de onoare, la serbările de aniversare a 100 de ani de la nașterea lui Sun Yat Sen. Moishe s-a însurat la 58 de ani cu Judith Clarke din Montreal, dar au divorțat după 11 ani.

Morris (Moishe) Cohen a murit în 1970 la Salford și a fost înmormântat în cimitirul evreiesc din Manchester. Pe piatra lui funerară apar inscripții în ebraică, engleză și chineză.

Unele teorii conspirative susțin că la un moment dat, el a fost șeful serviciului secret chinez. Unul dintre colegii lui la acest serviciu ar fi fost un evreu rus, Dr. Moses Schwarzberg ("cei doi Moșe"), așa că ședințele lor erau ținute în chineză, engleză și yiddish.

Povestea acestui erou "ca din basme" este tumultuoasă și uneori învăluită în mistere nerezolvate.

Sigur este faptul că Two-Gun Cohen a jucat un rol însemnat în destinul poporului chinez și al celui evreu.

Bibliografie

<https://www.jpost.com/israel-news/two-gun-cohen-the-chinese-general-who-sprung-the-un-vote-665125>

<https://www.haaretz.com/jewish/2015-09-13/ty-article/two-gun-cohen-manchu-foe-and-zionist-dies-of-old-age/0000017f-da83-d494-a17f-de8315710000>

<https://www.jwmww2.org/userfiles/file/TwoGunCohen.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=UniNOVjfzA>

